

ผู้หญิงกับการเมือง : ศึกษากรณีปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

นางฉัฐิรัตน์ วิชัยดิษฐ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2549

ISBN 974-53-2424-8

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

WOMEN IN POLITIC :
FACTORS AFFECTING WOMEN'S PARTICIPATION IN POLITIC

Mrs. Thitirat Wichaidit

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Political Economic

Faculty of Economic
Chulalongkorn University

Academic year 2006

ISBN 974-53-2424-8

Copyright of Chulalongkorn University

490469

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผู้หญิงกับการเมือง: ศึกษากรณีปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

โดย

นางรัฐติรัตน์ วิชัยดิษฐ

สาขาวิชา

เศรษฐศาสตร์การเมือง

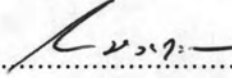
อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.วรวีทย์ เจริญเลิศ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี)

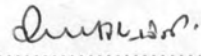
-

คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

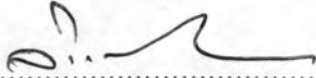

..... คณบดีคณะเศรษฐศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.โสทธิธร มัลลิกะมาส)

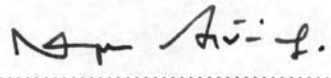
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรวีทย์ เจริญเลิศ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม (ถ้ามี)
()

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ แล ดิลกวิทยรัตน์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบูรณ์ รัตนพานากุล)

ฐิติรัตน์ วิชัยดิษฐ : ผู้หญิงกับการเมืองศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง
(WOMEN IN POLITIC) อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ดร. วรวิทย์ เจริญเลิศ, 107 หน้า.
ISBN 974-532-424-8.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้หญิงในเขต
อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เกี่ยวกับปัจจัยที่เกื้อหนุนและปัจจัยที่เป็นปัญหา อุปสรรค
กลุ่มเป้าหมาย ที่ศึกษาได้แก่ นักการเมืองท้องถิ่นทุกระดับ ผู้นำองค์กรหญิงและแกนนำที่สนับสนุน
ทางการเมืองด้วย

ผลจากการสำรวจพบว่าปัจจัยที่เกื้อหนุนที่สำคัญคือ รัฐธรรมนูญฉบับปี พ.ศ. 2540 ที่มุ่งเน้น
การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและส่งเสริมระบบประชาธิปไตย โดยการกระจายอำนาจส่งผู้ท้องถิ่น
ดังที่ปรากฏเป็นข่าวเสมอมาจากมิติต่างๆในการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและใช้แบบทดสอบ
พบว่าปัจจัยที่เกื้อหนุนยังมีอีกหลายประการเช่น สื่อสารมวลชน เศรษฐกิจ การศึกษา การวิจัยพบ
สิ่งแปลกมากถือเป็นการมหัศจรรย์ของผู้ศึกษา กล่าวคือผู้หญิงที่มีรายได้ต่ำมีการศึกษาต่ำกลับมี
บทบาททางการเมืองมากกว่าผู้หญิงที่มีรายได้สูงหรือมีการศึกษาสูงตรงข้ามกับสมมุติฐานในใจของ
ผู้ศึกษาแทบทั้งสิ้น อีกประการหนึ่งความเป็นผู้ชาย และการเมืองภาคผู้ชายก็ไม่ได้เป็นปัญหาอีก
เช่นกัน

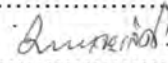
ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่ชัดเจน คือ ปัจจัยด้านความเชื่อ ค่านิยม ของโครงสร้างชายเป็นใหญ่
ยังคงครอบงำอยู่เช่นอดีต วัฒนธรรมที่ถูกปฏิบัติสืบทอดกันมา คือ ชายคือช้างเท้าหน้า ฉะนั้น
ความไม่เท่าเทียมกันของโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่างชาย-หญิง ยังคงตราตรึงอยู่กับ
พื้นที่ดังกล่าว และทราบได้ที่ผู้หญิงยังไม่ลุกขึ้นสู้คงยากที่จะปฏิวัติสังคมไทยสู่สากลที่สมมูลได้และ
ปัญหาความเท่าเทียมกันก็ยังติดตรึงอยู่กับจังหวัดนครศรีธรรมราชตลอดไป แก้อ้อในสภาผู้แทนราษฎร
สำหรับผู้หญิงคงเลือนลาง

สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การเมือง
ปีการศึกษา 2549

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

4588512129 : MAJOR Political Economy

KEY WORD: POLITICAL ECONOMIC

THITIRAT WICHADIT : WOMEN IN POLITIC. THESIS ADVISOR : VORAVIDH
CHAROENLOET, Ph.D., ASSOC. PROF. 107 pp. ISBN 974-53-2424-8.

The purpose of this thesis was to study women's participation in politics in Muang District, Nakhon Sri Thammarat, focusing on supporting factors and factors posing problems. The target group was local politicians at all levels, female organization leaders and special interest groups.

It was found that the major supporting factor was the 1997 Constitution which stresses public participation and promotes democracy through decentralization. According to the detailed interview and questionnaire, other supporting details included mass media, economy and education. It was also found that women with little income and little education participated in politics more than those with high income or high education. Local politics, which includes mostly men, did not pose a problem to women who want to participate.

Factors which cause problems are beliefs and values which emphasize men playing a leading role. As a result, imbalance of power between men and women has emerged. If women assume a more active role in politics, they will be able to represent their voters in the city council one day.

Field of study Political Economics

Academic year 2006

Student's signature.....

Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้ ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของ รองศาสตราจารย์ ดร. ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และประธานคณะเศรษฐศาสตร์การเมือง รองศาสตราจารย์ ดร.วรวิทย์ เจริญเลิศ อาจารย์ที่ปรึกษาและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์แล ดิลกวิทยรัตน์ อาจารย์ผู้สอนและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมบูรณ์ รัตนพนากุล กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆในการวิจัยด้วยดีมาตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ทั้งสี่ท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ดร.ณรงค์ บุญสววยขวัญ อาจารย์มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรชัย ศุภกรกาญจน์ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาคม เดชทองคำ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประหยัด เกษม และคณะอาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชที่คอยช่วยเหลือสนับสนุนด้านข้อมูล นายวิโรดิ ศักดิ์จิรพาพงษ์ กรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร นายธีระชัย สราญรมย์ ให้คำแนะนำด้านภาษาอังกฤษ อาจารย์สุธรรม มงคลสวัสดิ์ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนอาชีวพระมหาไถ่ และเพื่อนร่วมรุ่นที่ 1 คณะเศรษฐศาสตร์การเมืองทุกคน ที่มงานภาคสนามและกลุ่มสตรีทั้งในและนอกกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งคณะบุคลากรชายทั้ง 8 กลุ่มด้วย ที่สละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลอย่างดียิ่ง สุดท้ายผู้วิจัยใคร่ขอบคุณอาจารย์ดุสิต วิชัยดิษฐ และเด็กหญิงปภาดา วิชัยดิษฐ สามีและบุตรอันเป็นที่รักที่คอยสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจตลอดระยะเวลาที่ทำการศึกษา

หากวิทยานิพนธ์นี้มีประโยชน์ต่อส่วนรวมบ้าง ข้าพเจ้าในฐานะผู้ศึกษาวิจัยขอมอบคุณงามความดีให้แก่คุณแม่ต้า ชูน้อย และขออุทิศส่วนกุศลแด่คุณพ่อรุ่น ชูน้อย บิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว หากบทความทั้งหลายมีข้อบกพร่อง โปรดแนะนำเพิ่มเติมจะเป็นพระคุณยิ่ง แต่หากเกิดข้อผิดพลาดผู้วิจัยขอน้อมรับแต่ผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1. ความเป็นมาและสภาพความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	6
กรอบแนวทางในการศึกษา.....	7
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการศึกษา.....	9
2. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวทางสตรีนิยม.....	11
แนวคิดของชัยอนันต์ สมุทรวณิชย์.....	15
แนวคิดของ Huntington.....	18
แนวคิดของเออร์ดฮาร์ทและคณะ.....	24
แนวคิดของดาล.....	28
3. แนวนโยบายแห่งรัฐ.....	33
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3.....	33
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4.....	34
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5.....	35
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6.....	36
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7.....	37
แผนสตรีระยะยาว.....	39
บทบาทของรัฐในการพัฒนาสตรี.....	43

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
ข้อมูลจำเพาะ.....	46
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์.....	47
ตอนที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจ	54
ตอนที่ 3 ข้อมูลสำคัญในการมีส่วนร่วมทางด้านสังคม ชุมชน วัฒนธรรมและพัฒนาศักยภาพ ของตนเองมาน้อยเพียงใด.....	55
ตอนที่ 4 ท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองระดับใด.....	58
ผลการสำรวจกลุ่มประชากรเป้าหมาย.....	62
5. อภิปราย สรุปผล ข้อเสนอแนะ.....	69
ผู้หญิงกับการเมือง.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	78
รายการอ้างอิง.....	79
ภาคผนวก.....	86
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	107

สารบัญตาราง

หน้า

ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์.....	47
ตอนที่ 2	ข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจ.....	54
ตอนที่ 3	ข้อมูลสำคัญในการมีส่วนร่วมทางด้านสังคม ชุมชน วัฒนธรรมและพัฒนาศักยภาพ ของตนเองมาน้อยเพียงใด.....	55
ตอนที่ 4	ท่านมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมืองในระดับใด.....	58